धनञ्जय कथं शक्यमस्माभिर्योद्धुमाहवे । धार्त्तराष्ट्रैर्महाबाहो येषां योद्धा पितामहः ।
अक्षोभ्योऽयमभेद्यश्च भीष्मेणामित्रकर्षिणा । कल्पितः शास्त्रदृष्टेन विधिना भूरिवर्चसा ।
ते वयं संशयं प्राप्ताः ससैन्याः शत्रुकर्षण । कथमस्मात् महाव्यूहादुत्थानं नो भविष्यति ।
अथार्ज्जुनोऽब्रवीत्पार्थं युधिष्ठिरममित्रहा । विषन्नमिव संप्रेक्ष्य तव राजन्नरीकिनीं । ७६५
प्रज्ञयाऽभ्यधिकान् शूरान् गुणयुक्तान् बहूनपि । जयन्त्यल्पतरा येन तन्निबोध विशाम्पते ।
तत्र ते कारणं राजन् प्रवक्ष्याम्यनसूयवे । नारदस्तमृषिर्व्वेद भीष्मद्रोणौ च पाण्डव ।
एवमेवार्थमाश्रित्य युद्धे देवासुरेऽब्रवीत् । पितामहः किल पुरा महेन्द्रादीन् दिवौकसः ।
न तथा बलवीर्य्याभ्यां जयन्ति विजिगीषवः । यथा सत्यानृशंसाभ्यां धर्म्मेणैकेन चानघ ।
ज्ञात्वा धर्म्ममधर्म्मञ्च लोभञ्चोद्यममास्थिताः । युध्यध्वमनहङ्कारा यतो धर्म्मस्ततो जयः । ७७०
एवं राजन् विजानीहि ध्रुवोऽस्माकं रणे जयः । यथा तु नारदः प्राह यतः कृष्णस्ततो जयः ।
गुणभूतो जयः कृष्णे पृष्ठतोऽभ्येति माधवं । तद्यथा विजयश्चास्य सन्नतिश्चापरे गुणाः ।
अनन्ततेजा गोविन्दः शत्रुपूगेषु निर्व्यथः । पुरुषः सनातनतमो यतः कृष्णस्ततो जयः ।
पुरा ह्येष हरिर्भूत्वा विकुण्ठोऽकुण्ठसायकः । सुरासुराणां विस्फूर्जन्नब्रवीत् के जयन्त्विति ।
अनु कृष्णं जयेमेति यैरुक्तं तत्र तैर्ज्जितं । तत्प्रसादाद्धि त्रैलोक्यं प्राप्तं शक्रादिभिः सुरैः । ७७५
तस्य ते न व्यथां काञ्चिदिह पश्यामि भारत । यस्य ते जयमाशास्ते विश्वभुक् त्रिदिवेश्वरः ।
इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्व्वणि भगवद्गीतापर्व्वणि युधिष्ठिरार्जुनसंवादे एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥
॥ सञ्जय उवाच ॥ ततो युधिष्ठिरो राजा स्वां सेनां समनोदयत् । प्रतिव्यूहन्नरीकानि भीष्मस्य भरतर्षभ ।
यथोद्दिष्टान्यनीकानि प्रत्यव्यूहन्त पाण्डवाः । स्वर्गं परममिच्छन्तः सुयुद्धेन कुरूद्वहाः ।
मध्ये शिखण्डिनोऽनीकं रक्षितं सव्यसाचिना । धृष्टद्युम्नश्चरन्नग्रे भीमसेनेन पालितः ।
अनीकं दक्षिणं राजन् युयुधानेन पालितं । श्रीमता सात्वताग्र्येण शक्रेणेव धनुष्मता । ७८०
महेन्द्रयानप्रतिमं रथन्तु सोपस्करं हाटकरत्नचित्रं । युधिष्ठिरः काञ्चनभाण्डयुक्तं समास्थितो नागकुलस्य मध्ये ।
समुच्छ्रितं दन्तशलाकमस्य सुपाण्डुरं छत्रमतीव भाति । प्रदक्षिणञ्चैनमुपाचरन्ति महर्षयः संस्तुतिभिर्महेन्द्रं ।
पुरोहिताः शत्रुवधं वदन्ति ब्रह्मर्षिसिद्धाः स्तुतवन्त एनं । जप्यैश्च मन्त्रैश्च महौषधीभिः समन्ततः स्वस्त्ययनं ब्रुवन्तः ।
ततः सहस्राणि तथैव गाश्च फलानि पुष्पाणि तथैव निष्कान् । कुरूत्तमो ब्राह्मणसान्महात्मा कुर्व्वन् ययौ शक्र इवामरेशः ।
सहस्रसूर्य्यः शतकिङ्किणीकः परार्द्ध्यजाम्बूनदहेमचित्रः । रथोऽर्ज्जुनस्याग्निरिवार्चिमाली विभ्राजते श्वेतहयः सुचक्रः । ७८५
तमास्थितः केशवसंगृहीतं कपिध्वजो गाण्डिववाणपाणिः । धनुर्धरो यस्य समः पृथिव्यां न विद्यते नो भविता कदाचित् ।
उद्वर्त्तयिष्यंस्तव पुत्रसेनामतीव रौद्रं स बिभर्त्ति रूपं । अनायुधो यः सुभुजो भुजाभ्यां नरांश्च नागान् युधि भस्म कुर्य्यात् ।
स भीमसेनः सहितो यमाभ्यां वृकोदरो वीररथस्य गोप्ता । तं तत्र सिंहर्षभमत्तखेलं लोके महेन्द्रप्रतिमानकल्पं ।